

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การปรับตัวของกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานในชุมชนเมือง	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอรทัย จารุกัทรพาศิษย์	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษาานอกระบบ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี้นผดุง	ประธานกรรมการ
	อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.พสิน แดงจวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปรับตัวของกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานในชุมชนเมืองในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมือง รวมถึงกลไกที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทั้ง 4 ด้าน กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ กลุ่มอาชีพคนยาม กลุ่มอาชีพคนรับใช้ในบ้าน กลุ่มอาชีพคนงานก่อสร้าง และกลุ่มอาชีพคนถือสัมภาระรับจ้าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และตีความ จากนั้นได้นำเสนอโดยการบรรยาย อธิบาย และสรุปเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การปรับตัวของกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานในชุมชนเมือง มีลักษณะการปรับเปลี่ยนอาชีพดังนี้

- การเปลี่ยนอาชีพที่ใช้แรงมากไปสู่อาชีพที่ใช้แรงที่เบากว่า และบางอาชีพเป็นอาชีพอิสระกว่าเดิม

- กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานมีการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและเพื่อนบ้านเปลี่ยนไปคือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยลง เพราะเวลาทำงาน และสภาพการประกอบอาชีพตามแบบสังคมเมือง ในขณะที่เดียวกันกลับเพิ่มความสัมพันธ์กับบุคคลร่วมอาชีพและคนต่างชนชั้นมากขึ้นเพื่อการพึ่งพากัน

- กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานมีการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ โดยการหารายได้เพิ่มขึ้นทั้งตนเองและคนในครอบครัว และมีการใช้จ่ายอย่างประหยัดเพื่อให้อยู่ในสังคมเมืองได้ เช่น ภรรยาขายของหน้าที่พักอาศัย การรับจ้างอยู่แหว การทำงานก่อสร้างทำงานทั้งครอบครัว การถือสามล้อรับจ้างหารายได้ กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีการหาอาหารจากธรรมชาติ การใช้เสื้อผ้าราคาถูก การเช่าที่พักร่วมกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย

- กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีการปรับตัวด้านการศึกษาโดยการเข้ารับการฝึกอบรมที่หน่วยงานของรัฐ เอกชนและนายจ้างจัดขึ้นเพื่อเพิ่มทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพ

- กลุ่มผู้ใช้แรงงาน มีการปรับตัวทางการเมืองโดยการรวมกลุ่มและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ดูแลกฎหมายบ้านเมือง เพื่อฟังเวลาทำผิดกฎหมายเล็ก ๆ น้อย ๆ

2. กลไกที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน ได้แก่

- สมาชิกของครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมอาชีพ ซึ่งเป็นกลไกทางด้านสังคม โดยใช้บทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์เป็นเครื่องมือ

- นายจ้าง หัวหน้างาน ซึ่งเป็นกลไกทางเศรษฐกิจโดยใช้ กฎ ระเบียบ เป็นเครื่องมือ

- นายจ้างและหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน เป็นกลไกทางด้านการศึกษาโดยให้การฝึกอบรม

- ผู้นำกลุ่มอาชีพและเจ้าหน้าที่ปกครองบ้านเมือง เป็นกลไกทางการเมืองโดยการสร้างอำนาจต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม

Thesis Title   Adaptation of Labour Groups in Urban Communities
Author   Ms.Orathai Charuphattharaphanit
M.Ed.   Nonformal Education
Examining Committee
                         Asst.Prof.Yongudh   Plianpadung   Chairman
                         Lect.Visut   Vanich   Member
                         Assoc.Prof.Dr.Phasina   Tangjuang   Member

Abstract

This Thesis was aimed at examining the adjustment of labored groups in urban setting focussing on economic, social, educational and political aspect. At the same time, it sought to identify relevant mechanisms related to such adjustment. Laborer groups studied were office guard, household servant, construction worker and tricycle driver. The researcher collected needed data relying on structured and nonstructured interviews and participant and nonparticipant observations. Subsequently, collected data were checked and cross-checked, analyzed, interpreted and, the, analytically and descriptively presented. Findings were as follows:

1. As regards adjustment traits it was found that
  - Laborers had shifted from occupations requiring a great deal of labor to those requiring lesser labor;
  - They had fewer interactions with other family members and neighbors because of urban, irregular working hours and conditions while interacting more with their coworkers and members of other different classes for mutual, reciprocal help;

- Economically speaking, they had had to earn more income and be extremely frugal. Other measures had also been adopted: wives selling stuff in front of their living quarters; taking office guarding jobs at night; the whole family participating in construction work; pedalling pedicabs; seeking and obtaining food from nature; using cheap clothes; sharing rent; etc.;

- Educationally, they had taken advantage of training programs for improving occupational skills offered by public and private agencies as well as employers;

- Politically, they had banded together and made acquaintance with law enforcement officers in order to turn to for help in case they committed minor offenses.

2. As regards adjustment mechanisms the following figures, parties and means were found:

- Family members, neighbors, occupational coworkers, comprising social mechanisms, utilizing as means role-and function-based relationships;

- Employers and supervisors, economic mechanisms, utilizing as means work rules and regulations;

- Employers, public and private agencies, educational mechanisms, utilizing as means training sessions/programs;

- Occupational group leaders and government officials, political mechanisms, utilizing as means bargaining power building for group interests.